

X SPOTKANIE TRZECH KULTUR W WOJSŁAWICACH

W tym roku jubileuszowe X Spotkanie Trzech Kultur rozrosło się do trzech dni. Dzień pierwszy był poświęcony kulturze żydowskiej, dzień drugi - prawosławnej, a trzeci - kulturze rzymskokatolickiej. Trzeci dzień jednocześnie był finałem całej uroczystości. Wielokulturowy festiwal przyciągnął kilkaset osób z gminy Wojsławice, powiatu chełmskiego, województwa lubelskiego i całej Polski.

DZIEŃ PIERWSZY - KULTURA ŻYDOWSKA

„Cały, cały świat, jeden wąski most, jeden wąski most...” Pierwszy dzień X Spotkania Trzech Kultur w Wojsławicach był poświęcony kulturze żydowskiej. Piątek 16 czerwca 2018 roku w Wojsławicach upłynął pod znakiem menory, języka jidysz, żydowskich wycinanek i cymesu. Dzień rozpoczęły warsztaty dla dzieci i młodzieży dotyczące wielokulturowości: zajęcia plastyczne - mapy myśli, pokaz filmu oraz gra terenowa. Następnie w domu kultury odbyły się prezentacje dotyczące kultury żydowskiej poprowadzone przez Emila Majuka oraz spektakl Teatru NN z niezwykłą grą aktorską Witolda Dąbrowskiego i akompaniamentem akordeonowym Bartłomieja Stańczyka. Wydarzenie uświetniło spotkanie z panią Eugenią Złotko - niesamowitą kobietą odznaczoną medalem Sprawiedliwych wśród Narodów Świata, która bardzo ciekawie opowiadała o swoim dzieciństwie

spędzonym za czasów II wojny światowej, o osobach żydowskiego pochodzenia, którym pomagała i emocjach jakie temu wszystkiemu towarzyszyły. Pani Eugenia stworzyła przepiękną atmosferę, a szczerze zainteresowana publiczność ochoczo zadawała pytania. Po spotkaniu odbyły się jeszcze warsztaty wycinanki żydowskiej prowadzone przez Joannę Matyjasek, których efekty można było oglądać przez cały czas trwania festiwalu przed główną sceną przy Ratuszu. Nie byłoby dnia kultury żydowskiej bez koszernej kuchni – cymesu, czyli gulaszu na słodko, ziemniaczanego kugla, macy i chałki, które można było skosztować podczas całej uroczystości. Serdecznie dziękujemy za uczestnictwo i zaangażowanie w obchody dnia kultury żydowskiej.

DZIEŃ DRUGI - KULTURA PRAWOSŁAWNA

Drugi dzień festiwalu poświęcony był kulturze prawosławnej. Uroczystym otwarciem tego dnia była Panichida – prawosławne nabożeństwo na cmentarzu. Obrzędowi towarzyszyły piękne śpiewy i wielobarwne stroje. Następnie uroczystość przeniosła się do cerkwi, gdzie zostało odprawione kolejne nabożeństwo, zwane Wieczernią. Uroczystość w Cerkwi zwieńczył koncert Zespołu Pieśni Podkarpackiej „Widymo” z Sanoka. Kolejne punkty programu miały miejsce przed Ratuszem. Były warsztaty pisania cyrylicą, a na scenie tańczył Zespół Pieśni i Tańca „Kresowiak” z Woli Uhruskiej. Każde z trzech kilkunastominutowych występów zespołu było niesamowitym widowiskiem, nie tylko dzięki umiejętnościom tancerzy, ale również dzięki ich autentycznym, wielobarwnym strojom. Następnie na scenie pojawiły się trzy śpiewaczki ludowe zorganizowane przez Ewę Grochowską – badaczkę muzyki wsi polskiej i ukraińskiej. Wokalistki mocnymi, otwartymi głosami zaśpiewały wielogłosowe pieśni ukraińskie. Kolejnym punktem programu był występ finałowy trzydniowych warsztatów śpiewaczych prowadzonych właśnie przez Ewę Grochowską. Różnorodna grupa dziewcząt i kobiet z gminy Wojsławice miała okazję zaśpiewać stare, ludowe pieśni sobótkowe, weselne oraz kolędy zarówno w języku polskim jak i ukraińskim. Podczas występu zaśpiewana została pieśń korowajowa pochodząca z terenu Wojsławic. Występy na scenie zakończyło widowisko pt. „Pierzaki” przedstawione przez Zespół Śpiewaczy Kumowianki wraz z przyjaciółmi. Było to wprowadzenie w epokę sprzed stulecia, kiedy to wiejskie kobiety spotykały się na wspólne darcie pierza. Ostatnim miejscem, gdzie przeniosła się akcja festiwalu był Dom Szewca Fawki znajdujący się przy Rynku 59. Stowarzyszenie Panorama Kultur przygotowało pokaz filmów dokumentalnych „Takich pieśni sobie szukam” oraz „Swarycewicze” w reżyserii Jagny Knittel.

DZIEŃ TRZECI - KULTURA RZYMSKOKATOLICKA, FINAŁ FESTIWALU

Ostatni dzień X Spotkania Trzech Kultur przypadał na dzień kultury katolickiej i wielkie podsumowanie festiwalu. Dzień rozpoczęła msza święta w wojsławickim kościele parafialnym o godz. 12.00, po której został uroczystie otwarty XVII Przegląd Pieśni Religijnej, który w tym roku wyjątkowo został włączony w program festiwalu. O przebiegu konkursu i jego laureatach można przeczytać w osobnym artykule, który zostanie opublikowany na stronie internetowej (www.gcksitwojslawice.naszdomkultury.pl) oraz na profilu facebookowym GCKSiT w Wojsławicach. Po Przeglądzie Pieśni Religijnej na scenie wystąpił Zespół Pieśni Podkarpackiej Widymo z Sanoka – pięć kobiet zaklinających świat wielogłosem osobowości, kultur i obrządków. Kolejny występ był również wyjątkowy – na scenie pojawili się Młodzi Bandurzyści z Lublina, którzy na wojsławickiej scenie mieli swój debiut, a Wojsławice zalała fala niesamowitej, spokojnej muzyki instrumentalnej. Bandura to ukraiński instrument ludowy i atrybut pieśniarzy wykonujących tradycyjne ukraińskie dumki. Następnie na scenie pojawił się Chór Parafialny z Parafii p. w. Rozesłania Św. Apostołów w Chełmie. Duża liczba osób na scenie i mocne głosy chórzystów zrobiły wrażenie na publiczności. Kolejni wykonawcy – Zespół Szalom Chełm już na dobre rozgrzał publiczność i porwał ją do tańca. Zespół Szalom przeniósł nas do przedwojennego Chełma, kochanego Chełma pachnącego kadzidłem, czosnkiem, cynamonem, pełnego uroku, wielojęzycznego gwaru i muzyki. Koncerty na głównej stronie przed Ratuszem brawurowo zakończyła Orkiestra Dęta Cementowni Chełm, która wykonała utwory muzyki filmowej z dobrze znanych publiczności filmów jak np. „Czterej Pancerni”, „Mamamia”, itp.

Uczestnicy finałowego dnia festiwalu mieli okazję nie tylko podziwiać występy artystów na scenie, ale również odwiedzić stanowiska wystawiennicze i warsztatowe, podziwiać lokalne rękodzieło, degustować lokalne przysmaki i rozmawiać z artystami, a dla najmłodszych były przygotowane animacje i stanowisko plastyczne.

Równolegle do występów na scenie głównej miały miejsce także wydarzenia w Domu Szewca Fawki, gdzie odbyła się oficjalna inauguracja projektu Stowarzyszenia Panorama Kultur - „Domy podcieniowe - wokół tradycyjnego ciesielstwa i architektury drewnianej” oraz pokaz filmu dokumentalnego w reżyserii Jagny Knittel pt.: „Uniwersytet Jana Gacy”.

Podczas wszystkich dni festiwalu można było również zobaczyć wystawę „Drewniany skarb” oraz „1938. Akcja Burzenia Cerkwi na Chełmszyźnie i Południowym Podlasiu”.

Serdecznie dziękujemy za udział w X edycji Spotkania Trzech Kultur i zapraszamy do wzięcia udziału w kolejnych edycjach. Na koniec natomiast należy wspomnieć o osobach i przedsiębiorstwach, którzy wspierając organizację festiwalu umożliwili jego realizację:

1. **Województwo lubelskie**
2. **Powiat chełmski**
3. **Cemex Polska Sp. z o. o.**, Cementownia Chełm
4. **Krystyna Łuczka**, Biuro Usług Turystycznych „Krystyna” w Chełmie
5. **Stanisław i Edward Solak**, P.H. Agro-Ters Sp. J. S. Solak & E. Solak Chełm
6. **Paweł Kozłowski**, Stacja Kontroli Pojazdów w Wojsławicach
7. **Piotr Żelisko**, Firma Opus IT Chełm
8. **Bank Spółdzielczy** w Wojsławicach
9. **Jeronimo Martins S.A.**, Sklep Biedronka w Wojsławicach
10. **Joanna Lenart**, Apteka Na Gwarku w Chełmie
11. **Lek. med. Jakub Właź, Lek.med. Andrzej Właź**, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wojsławicach
12. **Lek. wet. Leszek Durczak** - Gabinet Weterynaryjny w Wojsławicach
13. **Lucyna Jaremek** Apteka w Wojsławicach
14. **Marek Adamski**, AUTO SERWIS, Partyzantcka Kolonia
15. **Elżbieta i Zenon Furmaniukowie** - Gospodarstwo Agroturystyczne „Ćmilówka” Majdan Ostrowski

16. **Mirosław Jaremek**, Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „AGRO-TECH” Wojsławice
17. **Zdzisława Psiuk**, Sklep odzieżowy „TOPAZ” w Wojsławicach
18. **Kazimiera Oszust**- Sklep Spożywczo - Przemysłowy Huta
19. **Ryszard Wlazło**, Kowalstwo Artystyczne „STAL-BUD” Stadarnia
20. **Janusz Zieliński**, Firma Produkcyjno-Handlowo-Usługowa „ZIELPOL” Wojsławice
21. **Małgorzata Kołodziejczuk**, Zakład Fryzjerski w Wojsławicach
22. **Artur Skrzyba**, „ARS” Piekarnia - Cukiernia w Uchaniach
23. **Marek Farfos**, Fundacja „Ku Przyszłości”
24. **Elżbieta Zając** - Prywatne przedsiębiorstwo usługowo-produkcyjne ETNA Uchanie
25. **Wioletta Mazurek**, Manufaktura „Igiełka” Wojsławice
26. **Ryszard Kozłowski** - DOBRY PLON Partyzancka Kolonia
27. **Paweł Lackowski** - Zakład Mechaniki Pojazdowej Partyzancka Kolonia
28. **Małgorzata Lackowska** - AUTO- CZĘŚCI- SKLEP Partyzancka Kolonia
29. **Irena Sapiecha**, Pijalnia Piwa „Strumień” w Wojsławicach
30. **Anna Burda** - Sklep „Złów Ciuszek” Wojsławice
31. **Jacek Kożuch** - Firma Handlowo-Usługowo-Produkcyjna w Wojsławicach
32. **Ewa Płanda - Banaś** - Indywidualna Prywatna Praktyka Stomatologiczna w Wojsławicach
33. **Kamila Lesiuk** - Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe w Wojsławicach

Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli:

1. Wojewoda Lubelski Przemysław Czarnek
2. Sławomir Sosnowski Marszałek Województwa Lubelskiego
3. Arcybiskup Lubelski Stanisław Budzik

Podziękowania składamy również na ręce patronów medialnych, którzy wsparli promocję X Spotkania Trzech Kultur :

1. Województwo Lubelskie w Lublinie
2. Gość Niedzielny- Tygodnik Katolicki
3. Tygodnik Katolicki Niedziela
4. „Gaudium” Wydawnictwo Archidiecezji Lubelskiej
5. Super Tydzień Chełmski
6. Gazeta Chełmska Nowy Tydzień
7. Radio Bon Ton Chełm
8. Portal Chełm Gada
9. Polskie Radio Lublin
10. Portal Naszemiasto.pl
11. Portal chelmfree.pl

Stoiska wystawiennicze na X Spotkaniach Trzech Kultur w dniu 17.06.2018 r.

1. Jadwiga Majcher, Kukawka - krawiectwo
2. Maria Ciołek, Wojsławice - Malarstwo, rzeźba
3. Sebastian Kozłowski LEP GAR - garncarstwo
4. Pracownia Ikonograficzna „ALEXANDRICON” - Aleksander Atanasow
5. Teresa Mikulska - rękodzieło
6. Maria i Władysław Kowal - wikliniarstwo
7. Ewa Wójtowicz - ceramika
8. Wioletta Mazurek, Anna Kołodziejczuk - Manufaktura „Igiełka” w Wojsławicach
9. Zofia Rozmus - KGW Teresin, gmina Białopole
10. Gospodarstwo Agroturystyczne „Ćmilówka” w Majdanie Ostrowskim
11. Gospodarstwo Agroturystyczne „Agro pszczoła” w Wojsławicach
12. Piekarnia - Cukiernia „ARS” w Uchaniach - Anita Skrzypa

Osoby zaangażowane w pomoc techniczną i organizacyjną X Spotkań Trzech Kultur w Wojsławicach:

1. Emil, Elżbieta i Józef Majukowie
2. Sylwia Jasiuk
3. Magdalena Wicińska

4. Alicja Farfos
5. Mariola Grzywaczewska
6. Paulina Grzywaczewska
7. Sylwester Nizio
8. Marek Wepa
9. Krzysztofa Nizio
10. Justyna Bucior
11. Marcin Farfos
12. Artur Kozaczuk
13. Mateusz Troć
14. Wojciech Staiński
15. Agata Grzywińska
16. Jarosław Cholewa
17. Anna Kowalczuk
18. Julia Kołodziejczuk
19. Emilia Niewożewska
20. Wiktoria Łoś - Prowadząca
21. Rafał Dubaj - Prowadzący
22. Tomasz Florek
23. Andrzej Swatowski
24. Mariusz Kozak

Zdjęcia z wydarzenia udostępniono na [stronie Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Wojsławicach.](#)